

Stenogrammid

XIII Riigikogu, IV Istungjärk, täiskogu korraline istung

Teisipäev, 13.09.2016, 10:00

Toimetatud

10:00 Istungi rakendamine

1. 10:01 Riigikogu liikme Rait Maruste ametivanne

2. 10:02 Haridus- ja teadusminister Maris Lauri ametivanne

10:03 Istungi rakendamine

3. 10:10 Riigikogu otsuse "Ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele" eelnõu (246 OE) esimene lugemine

10:00 Istungi rakendamine

11:57 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu, tere päevast!

1. 10:01 Riigikogu liikme Rait Maruste ametivanne

11:57 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu! Seoses Riigikogu liikme Maris Lauri volituste peatumisega tema nimetamise tõttu Vabariigi Valitsuse liikmeks asub 13. septembril Riigikogu liikmeks Rait Maruste. Kuulame ära Rait Maruste ametivande. Palun!

11:57 Rait Maruste

Austatud Riigikogu! Asudes täitma oma kohustusi Riigikogu liikmena Riigikogu XIII koosseisus, annan vande jääda ustavaks Eesti Vabariigile ja tema põhiseaduslikule korrale. (Aplaus.)

2. 10:02 Haridus- ja teadusminister Maris Lauri ametivanne

11:57 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu! Vabariigi Presidendi 12. septembri otsusega nr 827 vabastati Jürgen Ligi haridus- ja teadusministri ametist ja nimetati välisministriks. Vastavalt Vabariigi Valitsuse seaduse § 7 lõikele 2 ei pea minister, kes on antud valitsuse koosseisus ametisse astudes andnud ametivande, seda uuesti tegema, kui ta asub juhtima teist ministereid. Sama presidendi otsusega on Maris Lauri nimetatud haridus- ja teadusministriks. Järgnevalt kuulame ära haridus- ja teadusminister Maris Lauri ametivande. Palun!

11:57 Haridus- ja teadusminister Maris Lauri

Austatud Riigikogu esimees! Austatud Riigikogu! Asudes täitma Vabariigi Valitsuse liikme kohustusi, olen teadlik, et kannan selles ametis vastutust Eesti Vabariigi ja oma südametunnistuse ees. Töotan pühalikult jääda ustavaks Eesti Vabariigi põhiseaduslikule korrale ning pühendada oma jõu Eesti rahva heaolu ja tuleviku kindlustamisele. (Aplaus.)

10:03 Istungi rakendamine

11:57 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Head kolleegid, jätkame istungit. Eelnõude ja arupärimiste üleandmine. Kolleeg Marika Tuus-Laul, palun!

11:57 Marika Tuus-Laul

Head kolleegid! Ma annan üle arupärimise, mille teema on tervishoiu krooniline alarahastamine. Seda ei esita me mitte tervise- ja tööminister Ossinovskile, vaid rahandusminister Sven Sesterile, sest just tema on see, kes on eiranud konkreetseid ettepanekuid, mis haigekassa on välja käinud, ega toeta rahastamissüsteemi põhjalikku ümbertegemist. Me teame, et meil on demograafilised probleemid. Meie rahvastik vananeb ja see võtab haigekassast rohkem raha. Meie rahvastik väheneb ja tervishoid läheb järjest kallimaks, inflatsioon on kõrgem kui muudel aladel. Nii et raha on juurde vaja. Nagu me teame, on meie tervelt elatud aastate arv vähenenud selle tõttu, et inimesed ei saa õigel ajal arsti juurde. Sven Sester on kahjuks toetanud seda, et suurendada veel kord inimeste omaosalust, mis on meil juba niigi viidud kriitilise piirini, 25%, seda ei saa enam suurendada. Tema soovib tõsta visiiditasu ja haigla voodipäevatasu, kaasata erakapitali jne. Me ei saa sellega kindlasti nõus olla. Tervishoid vajab väga põhjalikku muutmist, struktuurset rahastamise reformi. Siit ka meie arupärimine. Aitäh!

11:57 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Andres Herkel, palun!

11:57 Andres Herkel

Härä juhataja! Austatud Riigikogu liikmed! Ma pean ütlema, et Vabaerakonna fraktsioon on päris pingsalt oodanud meie igapäevase töömeeleolu taastumist sügisel, sest küsimusi, mis on õhus, on väga palju. Eilegi vastas mitu ministrit arupärimistele, mis olid esitatud võib-olla juba maikuus. Väga palju aega on merre voolanud ja nüüd on tekkinud uusi küsimusi, olukorrad on muutunud. Eks nendele küsimustele ka vastati, samal ajal kui mõned valitsuskoalitsiooni erakonnad pidasid oma juhatuse koosolekuid ja sellel arutelul ei osalenud. Aga kindlasti on valitsuses kerkinud suve jooksul väga palju probleeme, millele nüüd tahaks juba värskaid ja väga kiireid vastuseid.

Üks nendest küsimustest on riigiettevõtete konsolideerimise kava. Kaheksa Vabaerakonna liiget esitavadki selle kohta arupärimise Kristen Michalile. Me tahame täpsemalt aru saada, milles see konsolideerimine seisneb. Kui seda põhjendatakse politiseerimise vähendamisega, siis me ei saa päris täpselt aru, kuidas sellise poliitiliselt määratud vahelüli juurdeehitamine politiseerimist vähendab. Meile tundub, et selle taha võib pigem peita ministri otsuse vastutust. On veel terve rida muid küsimusi, kaasa arvatud see, kuidas täiendav juhtimistasand peaks aitama kaasa omanikupoliitika ehk ministri tulevikunägemuste selginemisele. Aitäh!

11:57 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Andres Ammas, palun!

11:58 Andres Ammas

Lugupeetav eesistuja! Lugupeetavad Riigikogu liikmed! Mul on hea meel anda kaheksa Vabaerakonna fraktsiooni liikme nimel rahandusminister Sven Sesterile üle arupärimine kindlustusühistute teemal, õieti vastava seaduse ettevalmistamise teemal. Kui lubate, siis ma värskendan pisut meie ühist mälu. Mullu kevadsuvel menetlesime siin kindlustusseadust ja mitme saalis viibiva fraktsiooni esindajad soovisid seda seadust täiendada kindlustusühistute peatükiga või asjaomaste sätete lisamisega. Siis ei pidanud minister seda heaks mõtteks, sest eelnõu olevat juba väga valmis.

Eelmisel sügisel esitasime otsuse eelnõu, et tuleks välja töötada eraldi kindlustusühistute seadus või lisada kindlustusseadusele vastavalt väljatöötatud peatükk. See otsuse eelnõu ei leidnud 51 Riigikogu liikme toetust. Üks põhjus oli selles, et Rahandusministeeriumi sõnutsi me murrame lahtisest uksest sisse ja et Rahandusministeeriumil on juba põhjalik, üksikasjalik kava, kuidas kindlustusühistute seadus sünnib. Tänavu 30. aprilliks pidi selle seaduse väljatöötamiskavatsus minema avalikule

kooskõlastusringile. Me loodame, et Rahandusministeeriumil on läinud seaduse väljatöötamine kava kohaselt, edukalt, plaanipäraselt, ja anname hea meelega rahandusministrile võimaluse Riigikogu liikmeid sellest kõigest informeerida. Aitäh!

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Rohkem eelnõude ega arupärimiste üleandmise soovi ei ole. Olen Riigikogu juhatuse nimel vastu võtnud kolm arupärimist ja neid menetletakse vastavalt kodu- ja töökorra seadusele.

Teeme kohaloleku kontrolli.

Kohaloleku kontroll

Kohalolijaks registreeris ennast 95 Riigikogu liiget, puudub 6.

3. 10:10 Riigikogu otsuse "Ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele" eelnõu (246 OE) esimene lugemine

11:57 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Head kolleegid, läheme tänase päevakorraga edasi. Täna on meil päevakorras üks punkt: Eesti Keskerakonna fraktsiooni esitatud Riigikogu otsuse "Ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele" eelnõu esimene lugemine. Aga enne, kui me läheme selle menetlemise juurde, tutvustan teile lühidalt menetlemise korda. Head kolleegid, tähelepanu! Kõigepealt on eelnõu esitaja esindaja ettekanne kuni 20 minutit, mille järel on võimalus esitada küsimusi. Seejärel on juhtivkomisjoni esindaja ettekanne kuni 20 minutit ja pärast seda on jälle võimalik esitada küsimusi. Juhin tähelepanu, et iga Riigikogu liige võib kummalegi ettekandjale esitada ühe suulise küsimuse. Seejärel toimuvad läbirääkimised, mille käigus esinevad sõnavõttudega fraktsioonide ja komisjonide esindajad. Toimub ka lõpphääletus ja eelnõu vastuvõtmiseks on vajalik koosseisu häälteenamus.

Head kolleegid! Alustame Eesti Keskerakonna fraktsiooni esitatud Riigikogu otsuse "Ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele" eelnõu 246 esimest lugemist. Ma palun ettekandjaks Riigikogu liikme Anneli Otti!

11:57 Anneli Ott

Austatud istungi juhataja! Head Riigikogu liikmed! Eesti Keskerakonna fraktsiooni liikmed on algatanud otsuse eelnõu, mis võimaldaks edaspidi ka füüsilisest isikust ettevõtjatel saada tasustatud isapuhkust. Selle muudatusega lõpetaksime füüsilisest isikust ettevõtjate ebavõrdse kohtlemise, võrreldes teiste töötavate isadega.

Isapuhkus on kümme tööpäeva kestev puhkus, mida isa saab võtta kahekuisel perioodil, mis vahetult eelneb või järgneb lapse sünnile. Kui rääkida lühidalt isapuhkuse ajaloost, siis kümne tööpäeva pikkust riiklikult tasustatud isapuhkust on isadel võimalik kasutada alates 2002. aastast. 2009.–2012. aastani oli isadel küll õigus saada isapuhkust, kuid puhkepäevi riigieelarvest ei hüvitatud. Alates 2013. aastast on isapuhkus jällegi riiklikult tasustatud. Isapuhkuse tasu arvutatakse isa keskmise töötasu alusel. Isapuhkust reguleerib Eesti töölepingu seadus, mis näeb isapuhkuse ette töölepingu alusel töötavatele isadele, aga jätab riiklikult tasustatud isapuhkusest ilma füüsilisest isikust ettevõtjad, kuna FIE-de tegevust reguleerib äriseadustik.

Pöördusime selle vastuoluga justiitsminister Urmas Reinsalu poole ja ka tema leidis, et tegemist pole õiguslikult korrektse olukorraga. Hoolimata sellest, et ministrini pole jõudnud teavet konkreetsete juhtumite kohta, leidis ta, et selliselt koheldakse FIE-st isasid ebavõrdselt, võrreldes teiste töötavate isadega, kellel on töölepingulise töösuhte korral õigus saada riigi poolt tasustatavat isapuhkust. Lõppkokkuvõttes oli minister selle poolt, et FIE-na tegutsevatel isadel oleksid samaväärsed võimalused saada isapuhkust nagu töölepingulises suhtes olevatel isadel.

Õiguskomisjon juhtis tähelepanu, et FIE-dele tasustatud isapuhkuse võimaldamisel ei tagaks me veel võrdset isapuhkust kõigile isadele. Jah, tõesti, see eelnõu ei taga, et kõik isad hakkaksid võrdsetel alustel saama isapuhkust. Kuid sellega me alustaks väga suurest isikute grupist, kellel on probleem, ning soovi korral on meil võimalik see lahendada. Taustaks lisan siia juurde, et 2016. aasta märtsi seisuga on Eestis 32 086 FIE-t, kellest kindlasti paljud on ka isad. Jah, me ei räägi küll kõigist isadest, kuid ometi väga suurest hulgast Eestimaa inimestest.

Valitsuse plaan, nagu komisjonis selgus, on loomulikult kohe-kohe terviklikult reformida kogu vanemapuhkuse süsteemi ja sellega seoses väidetavalt ka FIE-de isapuhkust reguleerida. Kuid sel ajal, kui uus tervikseadus vastu võetakse, võivad tänased isapuhkuse taotlejad oma võsukesti võib-olla juba kooliks ette valmistada, sest seaduse valmimise ajaks peame arvestama vähemalt kaks-kolm aastat. Iseenesest on mul väga hea meel, et oleme valitsusega samal seisukohal, et valdkond vajab muudatusi ja täiendusi, nagu selgus ka komisjoni istungil. Näeme, et meie ettepanek on üks osa valitsuse kavandatavast reformist, ja seetõttu ei näe ma põhjust, miks ei peaks täna seda algatust toetama. Aitäh!

11:57 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile on ka küsimusi. Kersti Sarapuu, palun!

11:57 Kersti Sarapuu

FIE-de isapuhkuse tasustamise probleem on üsna spetsiifiline. Ole nii kallis ja räägi sellest, kuidas see teema sinuni jõudis.

11:57 Anneli Ott

Aitäh! Nagu ikka jõuavad kõik teemad Riigikogu liikmeteni Eestimaa inimestelt. Ma olen seda meelt, et me võime ju vaadata seda kui kitsast probleemi, aga samas ma usun, et me kõik oleme siin saalis selleks, et lahendada ka mõne Eestimaa inimese probleemi, kui ta on seadustes miskipärast tähelepanuta jäetud ja keda seetõttu koheldakse ebavõrdselt. Konkreetne probleem oli minu tutvusringkonnas arutusel tegelikult juba enne seda, kui ma Riigikokku tulin. Ja kui ma olin siia jõudnud, siis tõstatas see probleem meil vestlusringis uuesti ja seepeale meie fraktsioon selle eelnõu ka esitas.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Olga Ivanova, palun!

11:58 Olga Ivanova

Aitäh, lugupeetud eesistuja! Austatud ettekandja! Nagu te oma ettekandes mainisite, oli ka justiitsminister sama meelt, et praegune olukord ei ole päris õiglane ja vajaks õiguslikus mõttes korrigeerimist. Kas ta tegi ka omalt poolt ettepanekuid, kuidas seda probleemi lahendada?

11:58 Anneli Ott

Aitäh! Minister otseselt lahendusi küll ei pakkunud, kuigi tõdes, et FIE-dest isasid on koheldud ebavõrdselt. Kui me komisjonis seda teemat arutasime, siis väitis ka valitsuse esindaja, et nad on probleemist teadlikud, kuid et kogu see temaatika vajab õigusselgust, termineid on väga palju ja väga erinevaid ning valitsusel on plaan kogu valdkond reformimisele võtta. Ma loodan, et meie eelnõu aitab neil jõudsalt edasi liikuda.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Märt Sults, palun!

11:58 Märt Sults

Aitäh, härra eesistuja! Hea ettekandja! Küsimus on selline. Praeguses olukorras on FIE-de isapuhkus nagu pärsitud. Samas juhtub ka riigiettevõttes, kus isapuhkus on olemas, et kui isad sellelt puhkuselt tagasi tulevad, siis suurt tööd neil enam ei ole. Nüüd ma küsin uuesti FIE-de kohta. Kas selline käitumismudel ei mõjuta äkki pereplaneerimise mudelit? Kuidas te arvate?

11:58 Anneli Ott

Ma väga loodan, et praegune olukord ei mõjuta seda. Kuid me peame endale teadvustama, et kui Eestimaa inimesed tunnevad ennast mõnes valdkonnas ebavõrdselt kohelduna, siis see kindlasti ei ärata usaldust oma riigi vastu. See on väga isiklik ja perekondlik probleem. Kui FIE-na tegutsev isa – näiteks notar, kohtutäitur või ettevõtja – läheb Sotsiaalkindlustusametisse selle teemaga, et ta soovib oma lapsega kodus olla ja saada riigilt selleks kompensatsiooni, siis öeldakse talle, et tema kahjuks selle kompensatsiooni saajate alla ei kuulu. Tavapärane Eesti inimese käitumine on selline – nagu ministergi

väitis, ei ole probleem temani jõudnud –, et ta lahkub sealt selle teadmisega, kuid mure jääb ja ta tunneb ikkagi, et tema on küll riigile omapoolse panuse andnud, maksud ära maksnud, kuid riik temaga kahjuks samaväärselt ei käitu. Ma loodan, et otseselt see pereplaneerimise mudelit ei mõjuta, aga mingil tasandil on see kindlasti väga häiriv.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Rohkem küsimusi teile ei ole. Nüüd palun ettekandeks kõnepulti õiguskomisjoni liikme Valdo Randpere!

11:58 Valdo Randpere

Lugupeetud eesistuja! Head kolleegid! Õiguskomisjon arutas seda eelnõu oma istungil 6. juunil 2016. Istungil osalesid Uno Kaskpeit, Andrei Novikov, Imre Sooäär, Kristjan Kõljalg, Külliki Kübarsepp, Mark Soosaar, Olga Ivanova, Raivo Aeg, Toomas Vitsut ja Valdo Randpere ning nõunikena Linnar Liivamägi ja Raini Laide. Kutsutud olid veel Riigikogu liige Anneli Ott, kes on ka eelnõu esitaja ja autor, ning Sotsiaalministeeriumist laste ja perede osakonna juhataja Hanna Vseviov ja töösuhete poliitika juht Mariliis Proos. Iseenesest me arutasime seda eelnõu päris pikalt. Oli päris palju küsimusi nii komisjoni liikmetelt kui ka kutsutud külalistelt ja viimased vastasid omakorda küsimustele.

Mõned olulisemad punktid, mida me seal siis teada saime. Esiteks olen eelkõnelejaga nõus, et kogu vanemapuhkuse süsteem on praegu Eestis üsna killustunud, peale isapuhkuse on olemas veel näiteks rasedus- ja sünnituspuhkus, lapsehoolduspuhkus, lapsendaja puhkus jne. Ministeerium väljendas põhimõtteliselt seda soovi, mida on väljendatud ka koalitsioonilepingus ja mille järgi tuleks süsteemi reformida nii, et ühtse vanemapuhkuse skeemi üks osa oleks reserveeritud isadele, teine emadele ning teatud osa oleks pere vabal valikul jagatav. Koalitsioonilepingus on seda kirjeldatud kui süsteemi paindlikumaks muutmist ja võib-olla ka mõnes osas täiendamist.

Sotsiaalministeeriumi esindajate seisukoht oli, et kui tahta toetada kõiki isasid, siis pole mõtet teha seda isapuhkuse kaudu, vaid kogu süsteemi ülevaatamise järel toetada isasid täpselt samal põhimõttel, nagu praegu vanemahüvitist makstakse. See tähendab, et puhkus ja hüvitamine poleks omavahel seotud, sest puhkuseõigus saab olla vaid neil töötajatel, kes vajavad selle realiseerimiseks täiendavat kaitset seadusega. FIE-d saavad aga oma tööd reguleerida nii, et neile ei pea puhkuse saamiseks täiendavat kaitset seaduse kaudu tagama. See ongi see FIE-ks olemise võlu ja valu, et oma puhkust võid ise kaunis hästi reguleerida, sul ei ole alluvussuhet. Rahvusvaheliselt on ka üldiselt niimoodi, et alluvussuhtes reguleeritakse puhkuseküsimusi ikkagi töölepingutega.

Eelkõneleja viitas ka sellele, et nad on saatnud kirja Justiitsministeeriumile ja saanud justiitsministri käest positiivse vastuse. Komisjonil tookord seda kirja ega vastust ei olnud, kuid hiljem me need saime. Seda kirja ja vastust lugedes peab muidugi täienduseks ütleva, et jah, põhimõtteliselt justiitsminister tõesti ütles, et on natukene ebaõiglane situatsioon, aga ta ei käsitlenud oma vastuses kõiki FIE-sid, vaid spetsiifiliselt notareid ja kohtutäitureid. Nii et mina ei julgeks küll justiitsministri suhu panna neid sõnu, et kogu FIE-de situatsioon Eestis on selles mõttes ebaõiglane või et neid on kõigi teiste töölepingu alusel töötavate inimestega võrreldes ebavõrdselt koheldud. Küll leidis ta seda notarite ja kohtutäiturite puhul, kes eriti raamatupidamistoimingute tegemiseks peavad ennast registreerima, õigemini, saavad registreerida FIE-ks, sest seda kohustust neil tegelikult ei ole.

Kui me võtame kokku, mida komisjon leidis, siis komisjonis jäi ikkagi kõlama arvamus, et võikski ära oodata selle, kui valitsus tuleb välja laiema kontseptiga ja lahendab selle probleemistiku üht- või teistpidi. Loomulikult saan ma aru ka sellest, kui opositsiooni esindajad ütlevad, et astume nüüd selle esimese pisikese sammu, küll valitsus tuleb pärast järele, sest valitsus on ka sama meelt kui meie. Aga teistpidi võttes, opositsioon võibki ju nii tegutseda, et võtab koalitsioonilepingu ette, leiab sealt mingi pisikese punkti ja teatab, et see on nende eelnõu ja küll on tore, et valitsus toetab seda. Kuna mina olen aga koalitsiooni esindaja ja nüüd ka õiguskomisjoni ettekandja, siis ma pean küll ütleva, et komisjonis jäi kõlama ikkagi seisukoht, et kui valitsusel on kavas see laiem plaan, las nad siis teevad selle valmis. Ei ole mõtet valitsusele kogu aeg mingite väikeste ettepanekutega sisse sõita ja sellega tegelikult üldpilti keerulisemaks teha ja pikendada kogu süsteemi korrastamist veelgi.

Komisjoni otsus oli teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu 13. septembri päevakorda, viia läbi eelnõu lõpphääletus ja määrata ettekandjaks Valdo Randpere. Kõik otsused tehti konsensuslikult. Oi, küll nüüd on küsimusi!

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile on, jah, hulgaliselt küsimusi. Viktor Vassiljev, palun!

11:58 Viktor Vassiljev

Aitäh, härra juhataja! Hea kolleeg Valdo, sa kirjeldasid päris pikalt ja üksikasjalikult arutelusid, seda, mida keegi ütles. Kõlama jäi, et komisjon tahaks nagu oodata, millal ministrid paika saavad või valitsus vahetub või Keskerakond võimule tuleb. Ma tahaks aga küsida, milline on sinu isiklik hinnang praegu kehtivale isapuhkuse süsteemile.

11:58 Valdo Randpere

Aitäh, hea kolleeg Viktor! Esiteks, kui ma võtan ühe osana küsimusest ka sinu sissejuhatuse, siis ma arvan, et kui me jääme ootama Keskerakonna valitsusse jõudmist, siis me ei jõua kunagi ühegi eelnõuga ei alguse ega lõpuni. Minu isiklik seisukoht on, et jah, põhimõtteliselt võiks FIE-dele olla mingi kompensatsioon ette nähtud, kui nad saavad isaks ja tahavad selles situatsioonis käituda kuidagi võrreldavalt töösuhetes olevate, töölepingu alusel töötavate inimestega. Puhkuse teemal ma jagan aga täiesti Sotsiaalministeeriumi seisukohta, et selle puhkuse andmise nõude laiendamine FIE-dele sõdib iseenesest kogu FIE-ks olemise mõtte vastu.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tarmo Tamm, palun!

11:58 Tarmo Tamm

Aitäh, juhataja! Lugupeetud ettekandja! Ma küsin sellise küsimuse: kas kehtiv isapuhkuse süsteem on kõikide isade jaoks võrdne? Kuidas te seda kommenteerite?

11:58 Valdo Randpere

Põhimõtteliselt ta ei ole ju kõigi isade jaoks võrdne, aga komisjon seda väga spetsiifiliselt ei arutanud. Nii et ma ei hakkaks nüüd eraldi isade gruppe välja tooma. Aga põhimõtteliselt on ju võimalik ka võlaõiguslik suhe tööandja ja töövõtja vahel ning sel juhul isapuhkus ega kompensatsioon sellele töövõtjale samuti ei laiene. See laieneb praegu ainult töölepingu ja avaliku teenistuse seaduse alusel töötavatele inimestele. Selles mõttes süsteem ei ole võrdne, aga ta hõlmab siiski väga suurt osa elanikkonnast.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Marika Tuus-Laul, palun!

11:58 Marika Tuus-Laul

Aitäh! Hea esineja! Ma arvan, et me nii väga ei võta teie koalitsioonilepingut ette, sest väga paljuski on meil ikkagi erinev maailmavaade. Aga FIE-de küsimusega me oleme tõesti varemgi välja tulnud ja te olete võib-olla isegi meilt võtnud selle idee oma lepingusse. Millal te siiski konkreetselt selle teemaga välja tulete, kui ta on koalitsioonilepingus kirjas? Teil ju ometi on oma plaan. Kas see valitsus peab üldse nii kaua vastu, kuni te jõuate selle seaduse vastu võtta?

11:58 Valdo Randpere

Hea kolleeg Marika, valitsus peab kindlasti vastu. Valitsuse tervis on muide parem kui kunagi varem, vaatamata sellele, et mõni sinu erakonnakaaslane käib ringi ja räägib jutte sellest, kuidas valitsus kohekohe laguneb või kuidas sinust saab sotsiaalminister. Ma arvan, et see tähtaeg, niisugune kindel *deadline* on selle valitsuse lõpptähtaeg aastal 2019, kui me valime uue Riigikogu ja saame kindlasti uue valitsuse. Ma ei ole päris kursis, kas see eelnõu on järgmisel aastal valitsuse tööplaanis või ei ole. Oma käe pealt ma ennustaksin, et 18 kuud ja siis me võiksime ehk mingit tulemust näha.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Valeri Korb, palun!

11:58 Valeri Korb

Aitäh! Lugupeetud kolleeg! Ma mõtlen, et see teema puudutab inimeste õigusi. Tahakski teie käest küsida, kas komisjonis arutati või kas on teada, mida mõtleb sellest teemast õiguskantsler.

11:58 Valdo Randpere

Õiguskantsleri käest ei ole minu teada keegi arvamust küsinud. Nagu ma juba viitasin, saatis justiitsminister kirja, mis puudutas suhteliselt kitsast valdkonda, st notareid ja kohtutäitureid. Õiguskantsleriga ei ole aga minu teada keegi selles küsimuses konsulteerinud.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Imre Sooäär, palun!

11:58 Imre Sooäär

Aitäh! Hea ettekandja! Ma arvan, et see on väga hea, kui ka opositsioon toetab koalitsioonilepingus olevat ja üsna pea leitakse ühine nimetaja. Tõepoolest, komisjonis oli selle küsimuse üle päris pikk arutelu. Hiljaaegu käis ajakirjandusest läbi väide, et Euroopa ühed parimad vanemahüvitise süsteemid on Islandis ja Rootsis. Islandis on väidetavalt kolm kuud isale, kolm emale ja siis veel kolm kuud jagatuna, kokku üheksa kuud, mil makstakse 80% palgast. Sina oled pikka aega Rootsis elanud. Kas Rootsis on see hüvitise süsteem parem? Kas sa ise said seal näiteks isapalka? Mille poolest see süsteem Rootsis parem on, võrreldes Eesti omaga? Kas sa oskad äkki midagi nimetada?

11:58 Valdo Randpere

Rootsi süsteem kahtlemata ei ole mitte mingit moodi parem kui Eesti oma, sest Eesti oma on kõige parem. Aga Rootsis on ka päris head süsteemid. Eks vanemahüvitise süsteem ole ka arenenud sellest ajast, kui mina seal elasin. Sel ajal ei olnud Rootsis vanemahüvitise süsteemi järgi näiteks kohustuslikku isapuhkust, aga minu teada tänapäeval on. Nad on teinud nii, et kui isa ei võta mingit osa välja, siis see läheb üldse kaotsi. Iseenesest ma arvan, et meil ei ole Eesti vanemahüvitise süsteemi pärast midagi häbenenud. Mina olen näinud ka uuringuid, kus see on väga tipus ja väga kiidetud, aga kindlasti saab teda muuta veel paindlikumaks, paremaks ja täiuslikumaks ning sellega valitsus tegelebki.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Henn Põlluaas, palun!

11:58 Henn Põlluaas

Lugupeetud eesistuja! Hea sõnavõtja! Loomulikult see on suurepärane, kui koalitsioonil ja opositsioonil on ühiseid seisukohti, ja oleks normaalne, kui neid siis ka ühiselt ellu viiakse. Aga ma sain sinu sõnavõttust täiesti selgelt aru, et kui opositsioon esitab ka mingisuguse eelnõu või ettepaneku, mis kattub koalitsioonileppes ettenähtuga, siis *a priori* te lükkate selle tagasi, sest ettepanek tuli opositsioonist. Ma tahaks küsida, kas te peate sellist vastandumist ja koostöö eiramist normaalseks. Kas opositsioonil ei olegi mõtet mitte ühtegi eelnõu esitada, sest te lükkate tagasi isegi need, millega te sisuliselt nõus olete?

11:58 Valdo Randpere

Aitäh, hea kolleeg Henn! Kohe kurb oli sind kuulata, eriti sellepärast, et sa ei saanud vist aru, mis ma alguses rääkisin. Ma ei öelnud, et see eelnõu kattub täiesti koalitsioonileppes või koalitsiooni plaanis olevaga. See on üks pisike osa sellest. Sellepärast oleks meie arvates puhttaktikaliselt targem natukene oodata ja teha asi tervikuna ära, mitte hakata tegema jupikaupa. Ma ei väitnud seejuures üldse mitte seda, et kuna eelnõu tuleb opositsiooni poolt, siis ta on paha-paha. Väga tore, et tuleb opositsiooni poolt. Aga see, et opositsioon esitleb nüüd asja sellisena, et näed, meie tulime hea idee peale ja miks te ära ei tee, või et vaat kus meie tulime hea idee peale ja tore, et valitsusel ka mõni mõte peas on, ei ole päris õige. See teema on valitsuskoalitsiooni lepingus ammu olnud. Ma saan aru, et opositsiooni ülesanne ongi natukene tagant torkida. Ja kui opositsioon oleks praegu tulnud välja tervikliku lahendusega, siis mina oleksin valmis seda väga tõsiselt arutama. Aga sellise jupikaupa lahendamise asemel on minu arvates, nagu öeldud, taktikaliselt parem võtta pigem natuke aega ja teha siis üks

terviklik lahendus, mitte nii, et praegu teeme ühe jupi ära ja siis terviklahenduse puhul hakkame seda juppi tõenäoliselt muutma, parandama või kohendama.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Urve Tiidus, palun!

11:58 Urve Tiidus

Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Lugupeetud komisjoni ettekandja! Siin saalis on ka selle põlvkonna esindajaid, kes ei teadnud isapuhkusest midagi, kui lapsed sündisid. Kas komisjonis oli juttu, kui aktiivselt üldse seda isapuhkust kasutatakse? See küll ei haaku otseselt eelnõuga, aga äkki oskate öelda.

11:58 Valdo Randpere

Aitäh, hea küsija! Komisjonis otseselt sellest juttu ei olnud, aga niipalju kui ma olen jälginud seda ühiskondlikku debatti, siis eks see on sama fenomen, mis kunagi Rootsis oli. Alguses, kui vanemapuhkus tuli, siis isad seda põhimõtteliselt ei kasutanud, ja need isad, kes tahtsid kasutada, sattusid vahel isegi tööandjate põlu alla või hakati neid pisut diskrimineerima. Aga asjad arenevad ja lähevad edasi. Ma arvan, et praegu on Rootsi selles suhtumises endiselt meist päris pikalt ees, aga ka Eestis levib järjest enam arusaam, et isa roll ei ole võib-olla ainult viljastamine, vaid ka kasvatamine.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kadri Simson, palun!

11:59 Kadri Simson

Aitäh! Lugupeetud Valdo Randpere! Kes on see minister, kelle poole tuleb peale tänast otsuse eelnõu mahahääletamist pöörduda, et ta tagaks FIE-dest isadele maksumaksjatena samad õigused, mis on töölepinguga töötavatel inimestel?

11:59 Valdo Randpere

Hea Kadri Simson! Sa oled küll väga fataalse ellusuhtumisega, kui sa arvad, et eelnõu kindlasti maha hääletatakse. Mina ei tea hääletustulemusi ette. Aga juhul, kui peaks tõesti minema nii, et see hääletataksegi maha, siis ma arvan, et õige minister, kelle poole pöörduda, on kas Jevgeni Ossinovski või Margus Tsahkna. Tõenäoliselt on Jevgeni parem alternatiiv.

11:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Monika Haukanõmm, palun!

11:59 Monika Haukanõmm

Täna, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Nii oma sõnavõttus kui ka pärast küsimustele vastates te ütlesite korduvalt, et valitsus tegeleb vanemahüvitise süsteemi uuendamisega tervikvaates. Jah, ma olen teiega selles osas nõus, et parem on korraga kõike muuta. Aga millal me võiksime jõuda siis selleni, et see tervikvaade vanemahüvitisele ja selle süsteemi uuendamisele on olemas? Kas me jõuame seda eelnõu veel selles Riigikogus menetleda?

11:59 Valdo Randpere

Üsna hiljuti ma vastasin just samale küsimusele, aga võin uuesti vastata. Põhimõtteliselt on see tagumine piirjoon ju see, kui praegune Riigikogu koosseis lõpetab oma töö. Selleks ajaks peab olema koalitsioonileping ja selles võetud kohustused täidetud. Aga ma ise eeldan, et lähema 18 kuu jooksul on üks terviklik pilt meie ees või meie käest juba läbi käinud.

11:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Rohkem küsimusi teile ei ole. Avan läbirääkimised. Kõigepealt Anneli Ott Keskerakonna fraktsiooni nimel.

11:59 Anneli Ott

Lugupeetud eesistuja! Head kolleegid! Kuulanud ära kolleeg Valdo Randpere ettekande, lisan omalt poolt, et kui me arutatava teemaga tegelema hakkasime, siis ei olnud küll ühelgi tasandil teadmist sellest probleemist. Keegi ei osanud meile täpselt vastata, miks FIE-sid koheldakse erinevalt töölepingu alusel töötavatest isadest, kuigi nemad maksavad tõesti samamoodi sotsiaalmaksu ja on seega oma kohustused riigi ees täitnud.

See väide, et me oleme koalitsioonileppes mingi lõigu välja võtnud, ei ole pädev. Probleem on tekkinud Eestimaa inimeste igapäevases elus, mitte ei ole otsitud koalitsioonilepingust ühte lõiku. Ma ei ole küll siin Riigikogu saalis väga pikalt istunud, kuid selle aja jooksul on mulle tunduma hakanud, et see on juba harjumuspärane praktika, et opositsiooni eelnõude puhul antakse selline kätteõpitud vastus: me kohe-kohe alustame suurt reformi, meil on kohe-kohe laual täpselt samasugune eelnõu ja kohe-kohe hakkame seda paremaks tegema. See on tegelikult väga tore. Nii nagu ka komisjonis oli arutelu sisu see, et kõik on iseenesest sisuliselt õige ja me peame leidma lahenduse, aga Keskerakonna esitatud eelnõu on liiga kitsas.

Ma loen teile ette selle eelnõu, mille Keskerakonna fraktsioon esitas, alguse: "Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 154 lõike 1 alusel otsustab Riigikogu teha Vabariigi Valitsusele ettepaneku." Me teeme Vabariigi Valitsusele ettepaneku algatada seadusmuudatus, millega võimaldatakse ka füüsilisest isikust ettevõtjatel saada tasustatud isapuhkust, ning seeläbi lõpetada füüsilisest isikust ettevõtjate ebavõrdne kohtlemine, võrreldes teiste töötavate isadega. Ma tahan öelda, et me juhime tähelepanu, toome välja probleemi, mis on jäänud, võib-olla mitte pahatahtlikult, kahe silma vahele, ja anname võimaluse selle probleemiga tegeleda. Nii et palun mitte suhtuda sellesse kuidagi üleolevalt või naljatlevalt, sest tegelikult me räägime tuhandetest inimestest, kelle jaoks see teema on väga isiklik! Samas ma usun, et see on ka teatud tasandil solvav, kui me sellega tõsiselt ei tegeleks. Aitäh!

11:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Külliki Kübarsepp Eesti Vabaerakonna fraktsiooni nimel, palun!

11:59 Külliki Kübarsepp

Hea aseesimees! Head kolleegid! Vabaerakonna fraktsioon toetab seda eelnõu. Tegemist on tõesti põhimõttelise küsimusega. Meie riigi esimesi ettevõtlusvorme olid just FIE-d, aga paraku on FIE-d jäänud sellisesse staatusesse, et neid kooritakse ühel ja teisel moel. Suhtumine ei ole positiivne.

Kellest me FIE-de puhul räägime? Me räägime talunikest, kelle esindajad olid eile ka Toompeal. Me räägime kingseppadest, perearstidest ja teistest arstidest. Me räägime notaritest ja teistest selle eluvaldkonna esindajatest. Eesti riigi kõige suurem probleem, mida me teadvustame, mida teadvustab iga erakond siin saalis, on laste sündimuse vähene kasv. On igasuguseid ettevõtlusvorme, kuid eriti me peaks tunnustama FIE-t, kes on ju iseendale tööandja. Ta on ettevõtlikum kui see, kes läheb ja võtab lepingulist tasu. Me ei tohi seda unustada.

Ma toetan selles otsuse eelnõus tehtud ettepanekut. Komisjonis anti lubadus, et kahe aasta jooksul tuleb valitsus välja uue perehüvitiste süsteemiga. Aga *nota bene*: Euroopa Liidu eesistumise periood on juba praegu paljude riigi arengu poliitiliste otsuste tegemise seisma pannud ja tõenäoliselt venib ka see lahenduste otsimine edasi. See, et me täna siin uuesti selle teema tõstatame, on märguanne, et me ei tohi muud elu, mis meie tulevikku pikemas perspektiivis mõjutab, unarusse jätta, vaid peame tegelema selliste oluliste küsimustega, mis viiksid Eesti riiki ja tema elanikkonda edasi.

Väga tihti me kuuleme komisjonis ühte tüüpilist vastust: pole ette nähtud kas Euroopa Liidu direktiivide tõttu või Euroopa Liidu aluslepingute tõttu. Või siis on põhjus see, et eelnõu on opositsiooni esitatud. Me peaksime sellest üle olema ja otsima ühislahendusi, sest nagu ma ütlesin, meie riigi areng on toppama jäänud ja tagajärjed ei ole just kõige ilusamad. Saame sellest poliitilise kultuuri tabust üle ja otsime lahendusi. Kutsun kõiki siin saalis olijaid ja neid, kes on koridorides, kõiki erakondi seda eelnõu toetama! Tegu on tõesti hea ettepanekuga ja kõikide erakondade programmides toetatakse laste sündi. Toetame siis ka isade panust laste kasvatamisel! Aitäh!

11:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Rohkem läbirääkimiste soovi ei ole, lõpetan läbirääkimised. Eelnõu kohta muudatusettepanekuid esitatud ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on viia läbi eelnõu 246 lõpphääletus. Me läheme lõpphääletuse juurde.

Head kolleegid, kuna eelnõu vajab vastuvõtmiseks koosseisu häälteenamust, siis teeme enne hääletust

kohaloleku kontrolli.

Kohaloleku kontroll

Kohalolijaks registreerus 52 Riigikogu liiget, puudub 49.

Head kolleegid, panen hääletusele Eesti Keskerakonna fraktsiooni esitatud Riigikogu otsuse "Ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele" eelnõu 246. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Eelnõu poolt hääletas 41 Riigikogu liiget, vastu ei olnud keegi, erapooletuid ka ei olnud. Eelnõu ei leidnud toetust.

Head kolleegid, tänane päevakord on ammendatud. Aitäh teile ja head tööpäeva!

Istungi lõpp kell 10.48.